

ალექსანდრე მინდორაშვილი, გიორგი ძამუკაშვილი, ბიძინა ზურაშვილი
**წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის თაობაზე ეროვნული პოლიტიკური
დიალოგის და გაეროს წყალი და ჯანმრთელობის ოქმის მოთხოვნების რეალიზაციის
მდგომარეობა საქართველოში**

საქართველოს პროფილაქტიკური მედიცინის მეცნიერებათა აკადემია, საქართველოს
წყლის ეროვნული პარტნიორობა, თსსუ ჯანმრთელობის ხელშეწყობის დეპარტამენტი
თბილისი, საქართველო

ALEXANDER MINDORASHVILI, GEORGE DZAMUKASHVILI, BIDZINA ZURASHVILI
**THE STATE OF IMPLEMENTATION OF THE REQUIREMENTS OF THE NATIONAL
POLITICAL DIALOGUE ON INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT AND
THE UNECE PROTOCOL WATER AND HEALTH IN GEORGIA**

Academy of Preventive Medicine of Georgia, National Water Partnership of Georgia,
Tbilisi State Medical University Department of Health Promotion

SUMMARY

Studies of the state of implementation of the requirement of the National Policy Dialogue (NPD) on Integrated Water Resources Management (IWRM) and the UNECE Protocol on Water and Health in Georgia showed that: the country signed the Protocol on Water and Health in 1999, but has not yet ratified it. However, it actively cooperates with the structures of the Protocol Secretariat. Georgia and the UN ECHR have signed two Memoranda of Understanding (MoUs) for the implementation of the National Political Dialogue (NPD).

National Policy Dialogue: ensured the development of 16 target indicators and 45 measures to achieve them for 8 of the 20 areas identified by the Protocol, but they did not receive official approval. The process of ratification of the Protocol and accession to the water convention has not been completed. However, a draft law “On water resources management” has been developed. In accordance with the Association Agreement with the European Union, it is necessary to create a mechanism for reaching the level from which a new stage of ratification of the Protocol and implementation of its basic requirements will begin.

Keywords: Protocol, Ratification, Memorandum, Water resources, integrated management, National Policy Dialogue

საქართველომ აღიარა რა ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფის პრიორიტეტულობა, მოსახლეობის წყალმომარაგებისა და სანიტარული პირობების გაუმჯობესების მიზნით არაერთი ეროვნული სტრატეგიული დოკუმენტი მიიღო [2,3]. ამასთანავე, არსებობს საერთაშორისო დოკუმენტები და მათი რეალიზაციის მექანიზმები, რომელთა შესრულება მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ცალკეული სფეროების რეფორმებს და არსებული მდგომარეობის გაუმჯობესებას. ერთ-ერთი ასეთი დოკუმენტია „წყალი და ჯანმრთელობის“ ოქმი [5] და სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მიზნების განხორციელების ხელშეწყობის მექანიზმი - ეროვნული პოლიტიკის დიალოგი (NPD) წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის (IWRM) შესახებ.

საქართველომ 1999 წელს ხელი მოაწერა „წყალი და ჯანმრთელობის“ ოქმს, მაგრამ დღემდე არ აქვს რატიფიცირებული და არ წარმოდგენს ოქმის მხარეს. თუმცა, 2010 წლიდან: აქტიურად თანამშრომლობს ოქმის სამდივნოსთან და მის სტრუქტურებთან [4]; გაფორმდა ურთიერთგაგების 2 მემორანდუმი წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის თაობაზე თბილისში (2011) და ბუდაპეშტში (2015).

პირველი მემორანდუმის მთავარი მიზანი იყო: ინსტიტუციური რეფორმების გაგრძელება ევროკავშირის სასმელი წყლის ღირეფტივის (2000) შესაბამისად და წყლის შესახებ ახალი კანონპროექტის შემუშავება; ოქმის შესაბამისად ეროვნული მიზნობრივი მაჩვენებლების დადგენა; აზერბაიჯანის რესპუბლიკასთან ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის გაძლიერება და წყლის კონვენციისადმი საქართველოს მიერთების პროცესის მხარდაჭერა.

ეროვნული პოლიტიკის დიალოგის ფარგლებში ოქმით განსაზღვრული 20-დან შეიქმნა 8 სფერო. ჩატარდა ამ სფეროების მარეგულირებელი საკანონმდებლო-ნორმატიული ბაზის ანალიზი. შემუშავდა 16 მიზნობრივი მაჩვენებლის დადგენის საპროექტო წინადადება და მათი განხორციელების 45 ღონისძიება. 2011-2013 წლებში შესრულდა 17, ხოლო 29 ღონისძიების შესრულება გათვალისწინებული იყო 2014-2017 წლებში.

მიუხედავად ამისა, ოქმით განსაზღვრული 8 სფეროსთვის შემუშავებული მიზნობრივი მაჩვენებლების საპროექტო წინადადებები ოფიციალურად არ იქნა დამტკიცებული; ვერ დასრულდა ოქმის რატიფიკაციის პროცესი და ვერ განხორციელდა წყლის კონვენციისადმი მიერთება. თუმცა, შემუშავდა "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის პროექტის პირველი ვერსია.

აღნიშნულის გამო, საქართველომ და გაეროს ევროპის ეკონომიკურმა კომისიამ ხელი მოაწერეს მეორე მემორანდუმს (17.11.2015), რომლის ამოცანა იყო: საქართველოში ოქმთან დაკავშირებული სამუშაო პროგრამის რეალიზაციის ხელშეწყობა და პოლიტიკის პაკეტის შემუშავების პლატფორმის უზრუნველყოფა შემდეგი მიზნების მისაღწევად: წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენება კლიმატის ცვლილების გათვალისწინებით; მოსახლეობის უსაფრთხო სასმელი წყლითა და სანიტარიული პირობებით უზრუნველყოფის მხარდაჭერა; ეკოსისტემების დაცვა; წყალთან დაკავშირებული დაავადებების პრევენცია და მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება.

დასახული მიზნების მისაღწევად განისაზღვრა 4 ღონისძიება: წყლის სექტორის კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან, წყლის რესურსების ინტეგრირებული და აუზური მართვის პრინციპების დანერგვა; ოქმის რატიფიკაცია; ეროვნული მიზნობრივი მაჩვენებლების დადგენა; ორმხრივი თანამშრომლობის გაძლიერება ტრანსსასაზღვრო მდინარეების (მტკვარი) სფეროში.

ევროკავშირის კანონმდებლობასთან წყლის სექტორის კანონმდებლობის ჰარმონიზაციასთან დაკავშირებით შემუშავდა "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონპროექტის საბოლოო ვერსია; გააქტიურდა ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობა აზერბაიჯანთან. თუმცა, ამ პერიოდშიც ვერ განხორციელდა ოქმის რატიფიკაცია და ეროვნული მიზნობრივი მაჩვენებლების განახლება ან/და ახლის დადგენა.

ზემოთ აღნიშნულის და ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების გათვალისწინებით აუცილებელია: შეიქმნას მექანიზმი იმ ღონის მისაღწევად, საიდანაც დაიწყება ოქმის რატიფიკაციის და მისი მოთხოვნების განხორციელების ახალი ეტაპი. ამისათვის უნდა გაგრძელდეს მუშაობა გაეროს ევროპის ეკონომიკურ კომისიასთან და საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტებთან.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ა.მინდორაშვილი „წყალი და ჯანმრთელობის პრობლემები საქართველოში“. საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი. ბიულეტ. #117. 61 გვ. თბილისი. 2010.
2. საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია. საქართველო-2020.109 გვ.
3. საპილოტე რეგიონების ინტეგრირებული განვითარების 2020-2022 წლების პროგრამა. 179 გვ., თბილისი, 2019.

4. BRIEF REPORT ON THE PROGRESS UNDER THE PROTOCOL ON WATER AND HEALTH GEORGIA P. 39. 2019.

https://unece.org/fileadmin/DAM/env/water/Protocol_reports/reports_pdf_web/2019_reports/Georgia Protocol report 4th cycle 22May19.pdf

5. Protocol on Water and Health. 1999.

*АЛЕКСАНДР МИНДОРАШВИЛИ, ГЕОРГИЙ ДЗАМУКАШВИЛИ,
БИДЗИНА ЗУРАШВИЛИ*

СОСТОЯНИЕ ВЫПОЛНЕНИЯ ТРЕБОВАНИЙ НАЦИОНАЛЬНОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ДИАЛОГА ПО ИНТЕГРИРОВАННОМУ УПРАВЛЕНИЮ ВОДНЫМИ РЕСУРСАМИ И ПРОТОКОЛА ЕЭК ООН ПО ПРОБЛЕМАМ ВОДЫ И ЗДОРОВЬЯ В ГРУЗИИ

Академия профилактической медицины Грузии, Национальное водное партнерства Грузии, ТГМУ Департамент укрепления здоровья. Тбилиси, Грузия.

РЕЗЮМЕ

Исследования состояния реализации требований Национального Политического Диалога (НПД) по интегрированному управлению водными ресурсами (ИУВР) и Протокола ЕЭК ООН по проблемам воды и здоровья в Грузии показало, что: страна подписала Протокол в 1999 году, но еще не ратифицировала. Однако активно сотрудничает структурами Секретариата Протокола. Грузия и ЕЭК ООН подписали два меморандума о взаимопонимании по ИУВР для реализации НПД. В рамках НПД разработан проект предложения для установления 16 целевых показателей и 45 мероприятий по их достижению для 8 из 20 сфер, определенных Протоколом, но официального утверждения они не получили. Не завершен процесс ратификации Протокола и присоединения к водной конвенции. Однако, разработан законопроект «Об управлении водными ресурсами». В соответствии с Соглашением об ассоциации с Европейским Союзом, необходимо создать механизм достижения уровня, с которого начнется новый этап процесса ратификации Протокола и выполнения его основных требований.

ალექსანდრე მინდორაშვილი, გიორგი ძამუკაშვილი, ბიძინა ზურაშვილი
წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის თაობაზე ეროვნული პოლიტიკური დიალოგის და გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის წყალი და ჯანმრთელობის ოქმის მოთხოვნების რეალიზაციის მდგომარეობა საქართველოში
საქართველოს პროფილაქტიკური მედიცინის მეცნიერებათა აკადემია, საქართველოს წყლის ეროვნული პარტნიორობა, თსსუ ჯანმრთელობის ხელშეწყობის დეპარტამენტი.
თბილისი, საქართველო

რეზიუმე

საქართველოში წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის თაობაზე ეროვნული პოლიტიკის დიალოგის და გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის „წყალი და ჯანმრთელობის“ ოქმის მოთხოვნების რეალიზაციის მდგომარეობის შესწავლით დადგინდა, რომ: 1999 წელს ქვეყანამ ხელი მოაწერა ოქმს, მაგრამ დღემდე არ აქვს რატიფიცირებული. თუმცა, აქტიურად თანამშრომლობს ოქმის სამდივნოსთან და მის სტრუქტურებთან. საქართველოსა და გაეროს ევროპის ეკონომიკურ კომისიას შორის გაფორმდა ურთიერთგაგების 2 მემორანდუმი წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის თაობაზე ეროვნული პოლიტიკური დიალოგის განხორციელებისთვის. ეპდი-ს

ფარგლებში, ოქმით განსაზღვრული 20-დან 8 სფეროსთვის შემუშავდა 16 მიზნობრივი მაჩვენებლის და მათი მიღწევის 45 ღონისძიების საპროექტო წინადადება, მაგრამ ოფიციალურად ისინი არ დამტკიცებულა. ვერ დასრულდა ოქმის რატიფიკაციის პროცესი და წყლის კონვენციისადმი მიერთება. თუმცა, შემუშავდა "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონპროექტი. ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების შესაბამისად აუცილებელია შეიქმნას მექანიზმი იმ ღონის მისაღწევად, საიდანაც დაიწყება ოქმის რატიფიკაციის და მისი ძირითადი მოთხოვნების განხორციელების ახალი ეტაპი.

